

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΤΗΣ 28ΗΣ ΜΑΪΟΥ 1964

ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΙΩΑΝΝ. ΞΑΝΘΑΚΗ

ΠΡΑΞΕΙΣ ΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΙΣ ΒΙΒΛΙΟΥ

Ὁ Ἀκαδημαῖκός κ. **Σωκρ. Κουγέας** παρουσιάζων τὴν ὑπὸ P. Maas καὶ K. Tρyπάνη ἀγγλικὴν ἔκδοσιν τῶν Ὑμνων τοῦ Ρωμανοῦ εἶπε τὰ ἑξῆς:

Ἡ Ὁξφορδιανὴ αὕτη ἔκδοσις τῶν Ὑμνων Ρωμανοῦ τοῦ Μελωδοῦ, τὴν ὁποίαν ἔχω τὴν τιμὴν νὰ παρουσιάσω σήμερον, πιστεύω, ὅτι ὄχι μόνον διὰ τὴν ἀξίαν αὐτῆς ἀλλὰ καὶ δι' ἄλλον εἰδικώτερον λόγον θὰ γίνῃ εὐπρόσδεκτος εἰς τὴν ἡμετέραν Ἀκαδημίαν.

Ἐκπονηθεῖσα διὰ συνεργασίας ἐνὸς Γερμανοῦ καὶ ἐνὸς Ἑλλήνου, τοῦ παλαιοῦ καθηγητοῦ τῆς κλασσικῆς φιλολογίας εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Καινιξβέργης Paul Maas καὶ τοῦ καθηγητοῦ τῆς Βυζαντινῆς καὶ Νεοελληνικῆς φιλολογίας εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Ὁξφόρδης Κωνστ. Τρυπάνη, ἔγινε κυρίως ἐπὶ τῇ βάσει τῶν Καταλοίπων τοῦ ἀποθανόντος τὸ 1909 καθηγητοῦ Krumbacher, τὰ ὅποια ἀπὸ τοῦ 1930 εἶχον ἀποτελέσει ἐπιστημονικὸν καταπίστευμα τῆς γεγραμῆς Βαυαρικῆς πρὸς τὴν ἀρτιγενῇ τότε Ἀκαδημίαν Ἀθηνῶν.

Ὁ θεμελιωτὴς καὶ πατριάρχης τῆς Βυζαντινολογίας Κάρολος Κρουμβάχερ ἔζησε καὶ ἀπέθανε μὲ τὸ ὄνειρον τῆς ἐκδόσεως τοῦ Ρωμανοῦ. Τὸ 1897 ἐκδίδων εἰς Β' ἔκδοσιν τὴν μνημειώδη αὐτοῦ «Ἱστορίαν τῆς Βυζ. Λογοτεχνίας», ἀναγγέλλει, ὅτι παρασκευάζει τὴν ἔκδοσιν τῶν Ὑμνων τοῦ Ρωμανοῦ ἐπὶ τῇ βάσει ὅλης τῆς γνωστῆς χειρογράφου παραδόσεως, ἰδίᾳ τῶν κωδίκων τῆς Πάτμου. Εἶχεν ὁ ἴδιος ἐπισκεφθῇ τὴν νῆσον καὶ εἶχε δημοσιεύσει τὰς ἐκ ταύτης καὶ τῆς βιβλιοθήκης αὐτῆς ἐντυπώσεις του εἰς χαριέστατον δοκίμιον. Αἱ πλεῖσται τῶν ἐργασιῶν του περιστρέφονται περὶ τὸ θέμα «Ρωμανός». Ὅταν πρὸ 60 περίπου ἐτῶν εἶχα τὸ εὐτύχημα νὰ καταλέγωμαι μεταξὺ τῶν μελῶν τοῦ ἐν Μονάχῳ Βυζαντιακοῦ σεμιναρίου, ἐνθυμοῦ-

μαι ὅτι ὁ ἀείμνηστος διδάσκαλος κατείχετο ἀπὸ «Romanos Fieber», ὅπως χαριεντιζόμενος ἐξακατήριζε τὰς περὶ τὴν ἔκδοσιν τοῦ Ρωμανοῦ προσπάθειάς του. Παραγγείλας εἰδικὸν διὰ τὴν φωτογράφησιν χειρογράφων κωδίκων μηχανήμα «Prisma - Apparat», κατήρτισε διαφόρους ἀποστολάς εἰς Ἀθῶνα, εἰς Σινᾶ κ.ἄ. πρὸς συγκέντρωσιν τοῦ χειρογράφου ὑλικοῦ. Ὄωρον οὐρανόπεμπτον ἐθεώρησε τὴν ἐν τῷ σεμιναρίῳ παρουσίαν τοῦ ἐκ Κωνσταντινουπόλεως Ἑλλήνος Διακόνου τοῦ ἐν Βιέννῃ Ἑλληνικοῦ Ναοῦ Γερμανοῦ Ὁρφανίδου, ὅστις, γνωρίζων ὅχι μόνον καλὰ Ἑλληνικὰ ἐκ τῆς εἰς τὴν Μεγάλῃν τοῦ Γένους Σχολὴν μαθητείας, ἀλλὰ καὶ ἐκκλησιαστικὴν μουσικὴν, ἀπέβη πολῦτιμος συναναγνώστης τῶν Ὑμνων τοῦ Ρωμανοῦ. Εἰς πολλὰς δεκάδας ἀριθμοῦνται αἱ ἐν τῇ παρούσῃ ἐκδόσει ἀναφερόμεναι διορθώσεις καὶ συμπληρώσεις τοῦ Ὁρφανίδου εἰς τὸ κείμενον τῶν Ὑμνων τοῦ Ρωμανοῦ.

Ἀποθανὼν ὁ Krumbacher τὸ 1909, ἀφῆκε τὰ Κατάλοιπά του εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τοῦ Μονάχου, ἥτις τὰ εἰς Ρωμανὸν ἀφορῶντα παρεχώρησε πρὸς ἔκδοσιν εἰς τὸν παλαιὸν μαθητὴν του Παῦλον Maas, ὅστις, δεινὸς ἑλληνιστὴς καὶ ἀριστος μετρικός, εἶχεν ἀσχοληθῇ ἰδιαιτέρως καὶ μὲ τὸν Ρωμανόν. Ἐπεξεργαζόμενος καὶ συμπληρώνων τὸ παραληφθὲν ὑλικὸν τοῦ Krumbacher ὁ Maas πρὸς ἔκδοσιν, ἄγεται εἰς τὴν σκέψιν, ἥτις τοῦ γίνεται ἔμμονος ἀπόφασις, ὅτι ἡ ἔκδοσις πρέπει νὰ γίνῃ ἐν συνεργασίᾳ μὲ Ἑλλήνα καὶ δὴ ὀρθόδοξον ἐπιστήμονα, ὅστις, ἔχων οἰκειότητα πρὸς τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν καὶ τὴν ἑλληνορθόδοξον ἐκκλησίαν, θὰ ἠδύνατο νὰ συμβάλῃ εἰς τὴν ὀρθὴν θεώρησιν τῶν γλωσσικῶν καὶ τῶν λειτουργικῶν ζητημάτων καὶ γενικώτερα εἰς τὴν ἀδιάβλητον ἔκδοσιν τῶν Ὑμνων τοῦ ἀρίστου τῶν ἐκκλησιαστικῶν ποιητῶν τῆς ἑλληνικῆς ὀρθοδοξίας. Διὰ τὴν συνεργασίαν ταύτην ὁ Maas, Ὑφηγητὴς τὸ 1927 ἐν Βερολίνῳ, ἐκάλεσε τὸν ἐκεῖ συμπληρώνοντα τὰς σπουδὰς του διακεκριμένον Ἑλλήνα φιλόλογον Ἰω. Συκουτρῆν, τὸν ὁποῖον ἀσκεῖ εἰδικῶς διὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ Ρωμανοῦ.

Ἐπανελθὼν ὁ Συκουτρῆς εἰς Ἀθήνας καὶ προσληφθεὶς ὡς ἐπιστημονικὸς ὑπάλληλος τῆς νεοσυστάτου Ἀκαδημίας, προτείνει τὴν ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας ἔκδοσιν τοῦ Ρωμανοῦ εἰς τοὺς μακαρίτας Δημ. Αἰγινήτην καὶ Σ. Μενάρδον, οἵτινες προθύμως δέχονται τὴν πρότασιν. Εἰς τὸ ἀρχεῖον τῆς Ἀκαδημίας ὑπάρχει ὁ περιέχων τὴν μετὰξὺ Maas καὶ Ἀκαδημίας ἀλληλογραφίαν φάκελος, ὅπου συζητοῦνται τὰ ἀφορῶντα εἰς τὴν ἔκδοσιν ζητήματα, περὶ τοῦ συνεργάτου, περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀντιτύπων, περὶ τῆς γλώσσης τοῦ ὑπομνηματισμοῦ, περὶ τῆς ἀμοιβῆς τοῦ ἐκδότου, περὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν δαπανῶν καὶ ἐν γένει περὶ τῶν ὅρων τῆς συμβάσεως. Ὁρίζεται τριμελὴς ἐπιτροπὴ ἐκ τῶν Ἀκαδημαϊκῶν Μενάρδου, Δυοβουνιώτη καὶ Κουγέα πρὸς ἐποπτείαν καὶ παρακολούθησιν τῆς ἐκδόσεως. Πρὸς στιγμὴν γίνεται σκέψις ὅπως ἀρχίσῃ μὲ τὸν Ρωμανὸν τὰς ἐκδόσεις τῆς «Ἑλληνικῆς Βιβλιο-

θήκης» ἡ Ἀκαδημία, ἀλλὰ επικρατεῖ ἡ γνώμη, ὅπως γίνη ἡ ἀρχὴ μὲ ἔργον τοῦ Πλάτωνος ὡς πρώτου ἰδρυτοῦ τῆς Ἀκαδημίας, ἐκλέγεται δὲ τὸ «Συμπόσιον», τοῦ ὁποίου ἡ ἔκδοσις ἀνατίθεται εἰς τὸν Συκουτρῆν. Ἡ πολυπραγμοσύνη καὶ τὸ πολυάσχολον τοῦ Συκουτρῆ ἐστέρησαν τὴν Ἀκαδημίαν τῆς τιμῆς νὰ ἐκδώσῃ τὸν Ρωμανόν. Ὁ σπουδαῖος αὐτὸς φιλόλογος, ἔχων, παρὰ τὸ νεαρὸν τῆς ἡλικίας του, διεθνῇ ἐπιστημονικὴν προβολήν, περιεβάλλετο μὲ πολλὰς ἀνειλημμένας ὑποχρεώσεις. Ἐδῶ ὡς ὑφηγητής, ὑπάλληλος τῆς Ἀκαδημίας, ἰδρυτῆς τοῦ «Ἀσκραίου», ἐκδότης τοῦ Πλατωνικοῦ «Συμποσίου», εἰς Γερμανίαν ἐκδότης τοῦ Δημοσθένους εἰς τὴν βιβλιοθήκην Teubner καὶ τῶν Ἑλλήνων Ἐπιστολογράφων, συνεργάτης τῆς Κλασσικῆς Ἑγκυκλοπαιδείας τῆς ἀρχαιότητος Pauly - Wissowa - Kroll. Μεταξὺ τῶν πολλῶν τούτων καὶ σοβαρῶν ἀσχολιῶν, τῶν τιμητικῶν ἀλλὰ καὶ καταθλιπτικῶν, παρημελήθη ὁ Ρωμανός. Τὸ ὀγκῶδες χειρόγραφον Krumbacher - Maas παρέμενε κλεισμένον εἰς τὸ ἐρμάριον τῆς Ἀκαδημίας, εἰς τοὺς προϋπολογισμοὺς τῆς ὁποίας ματαίως ἀνεγράφετο, ἐπὶ σειρὰν ἑτῶν ἐπαναλαμβανομένη, ἢ διὰ τὴν ἔκδοσιν πίστευσις.

Ἀποθανόντος τοῦ Συκουτρῆ τὸ 1937 ἡ Ἀκαδημία μετὰ σύσκεψιν τῆς ἐπιτροπῆς ἠρώτησε τὸν Maas, ἂν εἶναι διατεθειμένος νὰ ἀναλάβῃ μόνος τὴν ἔκδοσιν τοῦ Ρωμανοῦ. Οὗτος δὲ ἀπαντῶν ἐδήλωσεν ὅτι ἐμμένει εἰς τὴν ἰδέαν τῆς συνεργασίας μὲ Ἑλληνα ὀρθόδοξον, ἀλλ' ἀναγνωρίζει ὅτι ἐκλιπόντος τοῦ Συκουτρῆ αἱ συνθῆκαι τῆς ἐκδόσεως δυσχεραίνονται. Τὸν Μάρτιον τοῦ 1938 ἔγραφε πρὸς τὴν Ἀκαδημίαν τὰ ἑξῆς: «Ὁ Συκουτρῆς, μὲ τὸν ὁποῖον εἶχα πενταετὴ στενὴν συναναστροφὴν, εἶχεν ἀσκηθῇ ὑπ' ἐμοῦ εἰς τὴν βυζαντινὴν ἐκκλησιαστικὴν ποίησιν καὶ ἦτο κριτικὸ μυαλὸ ἀσυνήθους τάξεως» (ein kritischer Kopf ungewöhnlichen Ranges), κατέχων ἕξ ἴσου καὶ τὴν κλασσικὴν, ὅσον καὶ τὴν βυζαντινὴν φιλολογίαν. Σήμερον δὲν βλέπω κανένα μεταξὺ τῶν γνωστῶν μου ἐρευνητῶν, ὅστις θὰ ἦτο ἱκανὸς διὰ τὸ θέμα τοῦτο. Τώρα δύο ὁδοὶ διαγράφονται: ἢ εἶναι Ἕλληνας οἱ ὅροι διὰ ν' ἀναλάβῃ μόνος τὴν ἔκδοσιν καὶ μὲ ἐλευθέραν μετ' ἐμοῦ συνεργασίαν, ἢ νὰ ἐξευρίσκητο ἱκανὸς τις ἀρχάριος, ὅστις ἐρχόμενος μερικὸς μῆνας εἰς Königsberg νὰ εἰσαχθῇ εἰς τὴν ἐρευναν τοῦ Ρωμανοῦ καὶ ὕστερα νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς Ἀθήνας μὲ τὰς ὁδηγίας μου διὰ τὰ περαιτέρω». Διὰ τὴν πρώτην περίπτωσιν ὁ Maas ἀπέβλεψεν εἰς τὸν μακαρίτην καθηγητὴν Ἑμμ. Πεζόπουλον, ὅστις ὅχι μόνον τῆς βυζαντινῆς ποιήσεως, ἀλλὰ καὶ τῆς βυζαντινῆς μουσικῆς ἦτο γνώστης. Ἀρνηθέντος τούτου ἀποτείνεται εἰς τὸν καθηγητὴν Ἰω. Κακριδῆν, ὅστις ἐπίσης ἀρνεῖται. Διὰ τὴν δευτέραν περίπτωσιν ἀπέβλεψεν εἰς τὸν ἐν Γερμανίᾳ μετεκπαιδευόμενον φιλόλογον Ἀθαν. Μερεμέτην, ὅστις θὰ ἠδύνατο νὰ μεταβῇ ὀλίγους μῆνας εἰς Königsberg πρὸς ἀσκησιν.

Ὁ ἐπελθὼν καὶ τὰ πάντα ἀνατρέψας δεύτερος παγκόσμιος πόλεμος διέκοψε τὰς συνεννοήσεις μεταξὺ Ἀκαδημίας καὶ καθηγ. Maas, ὅστις ἐκπατρίζεται εἰς Ἀγγλίαν. Τὸ 1947 ἐξευροῦσα ἡ ἡμετέρα Ἀκαδημία τὰ ἀναγκαιοῦντα χρήματα, ἐρωτᾷ τοῦτον, ἂν θέλῃ νὰ κάμῃ αὐτὸς μόνος τὴν ἔκδοσιν. Ἡ ἀπάντησίς του, ἐλθοῦσα μετὰ δύο ἔτη, τὸ 1949, εἶναι ἀρνητική, ζητεῖ δὲ συγχρόνως καὶ τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ χειρογράφου, τὸ ὁποῖον, ὡς ἔγραφε, τοῦ ἐχρειάζετο διὰ τὴν ἐπὶ τοῦ θέματος ἄσκησιν εἰδικῶν συνεργατῶν ἐν Ὁξφόρδῃ. Ἡ Ἀκαδημία ἐπιστρέφουσα τὰ χειρόγραφα Krumbacher - Maas, ἀφοῦ ἐφωτογραφήθησαν χάριν ἀσφαλείας, ἐπέστρεψεν ὀλίγον ὕστερον καὶ τὴν ταινίαν τῶν μικροφίλμ, καίτοι μὴ ζητηθεῖσαν. Ὁ παλαιὸς ὑφηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν Κ. Τρυπάνης, διορισθεὶς τὸ 1947 καθηγητὴς εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Ὁξφόρδης, ἀνέλαβε τὸ 1949 ὑπευθύνως, ὡς δηλοῦται ἐν τῇ Εἰσαγωγῇ, τὴν συνεργασίαν μετὰ τοῦ καθηγ. Maas διὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ Ρωμανοῦ. Ἡ χρονολογία συμπίπτει μὲ τὸ ἔτος τῆς ἐπιστροφῆς τοῦ χειρογράφου. Ἡ ἐν Ὁξφόρδῃ παρουσία τοῦ Ἑλλήνος καθηγητοῦ παρέσχεν εἰς τὸν γηραιὸν καὶ ἐπιφανῆ Γερμανὸν βυζαντινολόγον τὴν ποθομένην ἑλληνικὴν συνεργασίαν εἰς τὴν ἔκδοσιν ταύτην τοῦ Ρωμανοῦ, τῆς ὁποίας τὴν ἱστορικὴν διαδρομὴν ἔκριναν καλὸν νὰ ἐκθέσω.

Τὸ βιβλίον ἐπιγράφεται: «*Sancti Romani Melodi Cantica genuina. Τοῦ Ἁγίου Ρωμανοῦ τοῦ Μελωδοῦ Ὑμνοι γνήσιοι*». Περιέχει δηλ. 59 γνησίους θεωρουμένους Ὑμνους, ἐξ ὧν 12 δημοσιεύονται τὸ πρῶτον. Τὰ ἀμφισβητούμενα καὶ τὰ νόθα, τὰ dubia καὶ spuria, θὰ ἀποτελέσουν τὸν δεύτερον τόμον. Πρέπει νὰ σημειωθῇ ὅτι τὰ κριτήρια τῆς γνησιότητος εἶναι ἀσταθῆ. Ὑμνοι θεωρηθέντες παλαιότερα ὑπὸ τοῦ Maas γνήσιοι ἀπεκλείσθησαν τώρα ὡς νόθοι.

Προτάσσεται μονοσέλιδος Πρόλογος τῶν συνεκδοτῶν καὶ Εἰσαγωγή ἐξ 28 σελίδων, ὅπου ἐν συντομίᾳ καὶ σαφηνείᾳ ἐκτίθενται τὰ περὶ τὸν Ρωμανὸν θέματα: 1) Τὸ περὶ «κοντακίου», «οἴκου», «κουβουκλίου», περὶ τῆς ἐννοίας, τῆς μετρικῆς καὶ μουσικῆς μορφῆς καὶ τῆς προελεύσεως αὐτῶν. 2) Τὸ περὶ τῆς ζωῆς καὶ τοῦ ἔργου τοῦ Ρωμανοῦ, ὅπου ἐξετάζονται τὰ τοῦ θρησκειώματος τοῦ ἐκ Συρίας καταγομένου Ρωμανοῦ, ἡ γλωσσικὴ τοῦ Μελωδοῦ κατάρτισις κ.λ.π. 3) Ἐξετάζεται ὁ χαρακτήρ τῆς παρουσίας ἐν συγκρίσει πρὸς τὰς παλαιότερας ἐκδόσεις τοῦ Ρωμανοῦ μὲ σύντομον χαρακτηρισμὸν ἐκάστης ἐξ αὐτῶν. 4) Τὰ χειρόγραφα τῶν Ὑμνων τοῦ Ρωμανοῦ, τὰ ὁποῖα εἶναι 12 πρωτεύοντες κώδικες, ἐν οἷς καὶ ἀπόσπασμα παπύρου, καὶ 6 δευτερεύοντες. Ὅλη ἡ εἰσαγωγή ἐγράφη ὑπὸ τοῦ Τρυπάνη, τοῦ ὁποίου φέρει τὴν ὑπογραφήν.

Μετὰ παράθεσιν συντόμου «ἐκλεκτῆς» βιβλιογραφίας περὶ Ρωμανοῦ καὶ τῆς ἀναγραφῆς τῶν κωδίκων, ἀκολουθεῖ τὸ κείμενον τῶν Ὑμνων, τὸ ὁποῖον παρέχεται

κατὰ σχῆμα καὶ στίξιν ὑποβοηθοῦσαν τὴν διὰ τῆς φωνῆς μουσικὴν ἔκφρασιν, συνοδεύεται δὲ ἀπὸ σύντομον καὶ ἄκρως συντηρητικὸν *apparatum criticum*. Τὸν τόμον συμπληρῶναι μετρικὸς *appendix* ἐξ 28 σελίδων συνταχθεὶς, ὡς δηλοῦται, ὑπὸ τοῦ Τρυπάνη κατὰ τὰς ὁδηγίας τοῦ Maas, πίναξ ὀνομάτων καὶ στήλη ἀντιστοιχίας τῶν ἐν τῇ ἐκδόσει Ὑμνων πρὸς τοὺς ἀριθμοὺς τῆς σειρᾶς τῶν Ὑμνων ἐν τῇ περὶ Ἀκροστιχίδος μελέτῃ τοῦ Krumbacher.

Ἡ ἔκδοσις Maas - Τρυπάνη, στηριζομένη εἰς ὅλην τὴν ἐκ τῶν κωδίκων γνωστὴν χειρόγραφον παράδοσιν, περιέχουσα 59 γνησίους Ὑμνους, ἐξ ὧν 12 τὸ πρῶτον ἐν αὐτῇ ἐκδιδόμενους, συνοδευομένη ἀπὸ ἀξιόλογον καὶ σχεδὸν μοναδικὸν μετρικὸν συμπλήρωμα, κομψὴ εἰς ἐμφάνισιν καὶ εὐχερὴς εἰς χρῆσιν, εἶναι ἡ πληρεστέρα καὶ καλυτέρα ἐπιστημονικὴ καὶ κριτικὴ ἔκδοσις τῶν γνησίων Ὑμνων τοῦ ὑπερόχου τῆς ὀρθοδόξου ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας Ὑμνωδοῦ. Ἡ ἐν τῇ ἐκδόσει αὐτῇ ἐμφανιζομένη καὶ ὁμολογουμένη ἐπιστημονικὴ συμβολὴ τοῦ Ἑλλήνος καθηγητοῦ Τρυπάνη ἱκανοποιεῖ καὶ τὴν μνήμην τοῦ μεγίστου τῆς ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας Ὑμνωδοῦ καὶ τὴν ἑλληνικὴν φιλολογικὴν ἐπιστήμην.

*

Ὁ Ἀκαδημαϊκὸς κ. **Ἰωάνν. Καλιτσουνάκης**, παρουσιάζων τὸ βιβλίον τοῦ κ. Στυλ. Ἀλεξίου «*Βοσκοπούλα*», εἶπε τὰ ἑξῆς:

Λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ παρουσιάσω εἰς τὴν Ἀκαδημίαν νέαν ἔκδοσιν τοῦ Κρητικοῦ εἰδυλλίου «*Βοσκοπούλα*», ἡ ὁποία ἔκδοσις ἔγινε ἀπὸ τὸν Στυλιανὸν Ἀλεξίου (Ἡράκλειον 1963), Διευθυντὴν τοῦ Μουσείου Ἡρακλείου καὶ γνωστὸν ἀρχαιολόγον, υἱὸν δὲ τοῦ φιλόλογου καὶ λογοτέχνου Λευτέρη Ἀλεξίου. Τὸ ποίημα τοῦτο συνετέθη πιθανώτατα περὶ τὸ 1600, εἶναι δὲ γνωστότατον καὶ εἰς τὸν ἄλλον ἑλληνικὸν λαὸν ἐκτὸς τῆς Κρήτης, καὶ θεωρεῖται ὡς ἐν ἐκ τῶν ἀριστουργημάτων, ὅς εἰπωμεν οὕτω, τῆς παλαιότερας ἑλληνικῆς λογοτεχνίας. Ἠσχολήθησαν περὶ αὐτὸ πολλοὶ λόγιοι ἡμέτεροι καὶ ξένοι. Ἐκ τῶν ἡμετέρων ἀναφέρω τοὺς Ἀντ. Γιάνναρην, Νικ. Τωμαδάκη, τὸν μνημονευθέντα Ἐλευθέριον Ἀλεξίου καὶ κυρίως τὸν καθηγητὴν Μαν. Μανούσакαν, ὅστις ἀρχικῶς ἐπρόκειτο νὰ τὸ ἐκδώσῃ εἰς νέαν ἐπεξεργασίαν. Ἡ πρώτη τυπωμένη ἔκδοσις τοῦ μικροῦ τούτου λογοτεχνικοῦ ἔργου ἐγένετο ἐν Βενετίᾳ τῷ 1627, ἐξεδόθη ἔπειτα πολλάκις μετὰ ταῦτα, καὶ ἀπὸ τὸν Émile Legrand, τὸν μέγαν αὐτὸν εὐεργέτην τῶν νεοελληνικῶν μελετῶν.

Ἡ προκειμένη ἔκδοσις εἶχε νὰ παλαίσῃ πρὸς πολλὰς δυσκολίας ἕνεκα ἀνωμαλιῶν μὲ πολλὰς γραφὰς καὶ παραδιορθώσεις τῶν προηγουμένων ἐκδόσεων (ἀποτέλεσμα πλὴν ἄλλων καὶ τῆς ἀπὸ μνήμης παραδόσεως ἐν πολλοῖς τοῦ κειμένου), πε-